

camp hispana encara reveria. *Jana* «fata» ja figura en RMa p. 419.

Per a molts d'ells bastarà remetre als detalls que ja en dono en l'article del *DECat*. Ací n'hi afegirem d'altres o hi donarem més dades d'algun d'aquells. Seguint l'ordre geogràfic: *Coll de Janes*, te. Viladonja (XII, 174.14): recordem que, en l'etnografia popular, les fades guarden el pas de les collades, de dalt estant d'una penya o des de dins una cova. Cf. el *Coll de Fades* per on es passa a la Vall de Benasc des de la de Les Pauïls).

La *Font Joana* (Joana per *jana*, disfressa cultista ja observada en el *DECat*. 877a36ss.) te. baix de Navès (XXXVIII, 188.12): nom que li poden haver donat perquè és intermitent; i aquest fet es deuria a l'obra de la fada ocultia. La *Font žuāna* a Castell de Cabres, en el camí de Coratxà, sota el Mas de Vilalta (XXVII, 155).

Roca-yano que assenyalo o.c. 877a51, apareix en la forma més planera *Roca-Jana* en el Cpbr. d'Àssua de 1645, lin. 7.

La *Fordenjana*, a damunt de Vilafamés, és una mina profunda (ens hi ficarem en l'enq. de 1961), d'on l'aigua raja tan abundosa que proveeix de regatge tota l'horta del terme: *fon-de-žāna* > *-denžana*, propagant-se la nasalitat provocà dissim. *n-n-n*. La *Chana* en la comarca xurra, turó del te. de Viver (*GGRV*, *CPna.*, p. 1001).

El més conspicu és el poble de *Anna* en els Serrans, al costat d'una petita albufera, amb ullals nombrosos (dolls de 725 litres per segon), així com la *Fuen-Negra* i la *Fuen-Salada* (Sarthou, *GGRV*. Val. II, 351); SSiv. (p. 78) en dóna cites en la Cròn. de Jaume I, i en docs. de 1245, 1348, 1390, 1463; en tot cas és reveladora la forma *Ianna* (que jo creia recordar, potser a tort, del *Rept.*), però que en tot cas figura en un doc. de 1244 (Huici I, 392).

Riu-d'ayana, pda. (de secà?) te. Bèlgida (*GGRV*, p. 27).

La *Jana* a Teulada (xxxiv, 62.10) en un ambient de fonts meravelloses: a Teulada em conten que St. Vicent Ferrer féu sorgir aquesta font d'un cop de bàcul (enq. de 1963, xxxiv, 60, 66).

Font de Na *Jana* a Puigpunyent (Mall.), potser relacionat amb una alq. *Ianula* d'un doc. de 1230.

Junt amb la *Font Judista*, a Eivissa hi ha la *Font Janeta*: potser d'un *al-d-žānāt* 'de les janes' en plural femení aràbic, d'on ha vingut potser també l'*enjaneta* dels castellers de Valls (art. en el *DECat.*); cf. art. *Font*.

Fora de la nostra terra: La Torre de *Laiana* a.1186, te. Uncastillo (*BABL* II, 439).

Un *castrum Jane* a Sicília c. a l'a. 1300 (Finke, *Acta Arag.* I, 88), que ignoro on estava situat ni si n'hi ha altres dades (una conjectura referent a *Caltanisetta* és fantasia inverificable, per més que *caltà* vingui del mot àrab per a castell) però *-nisetta*

poc recorda el nom de les petites deesses *ianas* (*EntreDL* II, 144 i ss., i addenda); i veg. ací, vol.III 4.89b47 ss.

L'article del *DECat*. acaba amb uns paràgrafs dedicats a un derivat *DIANESKA* potser sorotàptic, prolongat pel fr. ant. *genoische* 'bruixa', amb derivats catalans *Roca Janesquera* i *Genescà*. S'hi relaciona un adj. *genescale* relatiu a les *genoisches*, que figura en unes curioses fórmules conjuratòries de data merovingia: «Sanctus Anatolios, domnos severos, to livira elo [tu libera illum'] de parte mirideana» [sembla derivat de *μυρίδος* 'perfumets embruixadors'], de parte *genescale*, de parte diavóleca: de omnes inimicos malos; p.p. Boucherie, d'un ms. de la B.N.P., en *RLR* V. 104 (cf. P. Meyer, *Rom.* 1872, p. 473); sense acabar d'interpretar-ho bé sinó fins a veure-hi: «délivre un tel --- de la puissance des sorciers», (p. 111); i recorda que Saint Ouen ja posà el *geniscus* en la mateixa llista que *Neptunus*, *Orcus* i *Diana*, i en una homilia el representava com una divinitat malèfica. Cf. *Genescà*, nota supra.

JANÀS, Rafal-

Partida del terme de Ses Salines (Mallorca) (J. Cor.) Probablement de l'àrab *žanāh* 'ramat' combinat amb *rahal* que significa el mateix. *PAlc* tradueix «hato de vacas» per *genah min bâcar* i també '*rahal min bâcar*'; i dóna igualment aquesta doble equivalència a «hato de ovejias» (g., r. *min dain*). Dozy I, 233; RMa s.v. *inclinare, ala*.

Jancoi, V. *Alcoi* *Jardí* cogn. V. *Xardell* (art. misc. àr., X-)

JARRA

Roll del braçal de Jarra, partida del terme de Torís (Ribera Alta del Xúquer) (xxx, 154.23).

Casa Jàrris, en el terme de Biar (xxxvi, 7.6).

Pla de Jarril, partida del terme de Benaguasil (Camp de Llíria) (xxx, 96.9).

Vénen de l'arrel àrab *žrr* 'tirar' 'estirar', espt. 'tenir tirada cap a' 'rajar' (d'on ve *žarra* 'gera, recipient dels líquids', que per tant es pogué aplicar al corrent d'una sèquia; d'aquí també *žarrâr* 'abundós, torrenuós' (*RMa* torrens, rapidus; Dozy Suppl. I, 179); *žarîr*, generalment 'corda, cabestre per tirar d'un animal', pogué usar-se també aplicat a corrent d'aigua: d'on *Jarril*, amb la *rr* de *žarrar*; i *Jàrra*, *Jàrris*, amb l'accent reulat vulgarment a la síl·laba penúltima quan és tancada.

La JÀSSENA

Partida del terme de Rugat (Vall d'Albaida).